

Lewestraat, Zoutleeuw

Programma van Maatregelen

Auteurs:

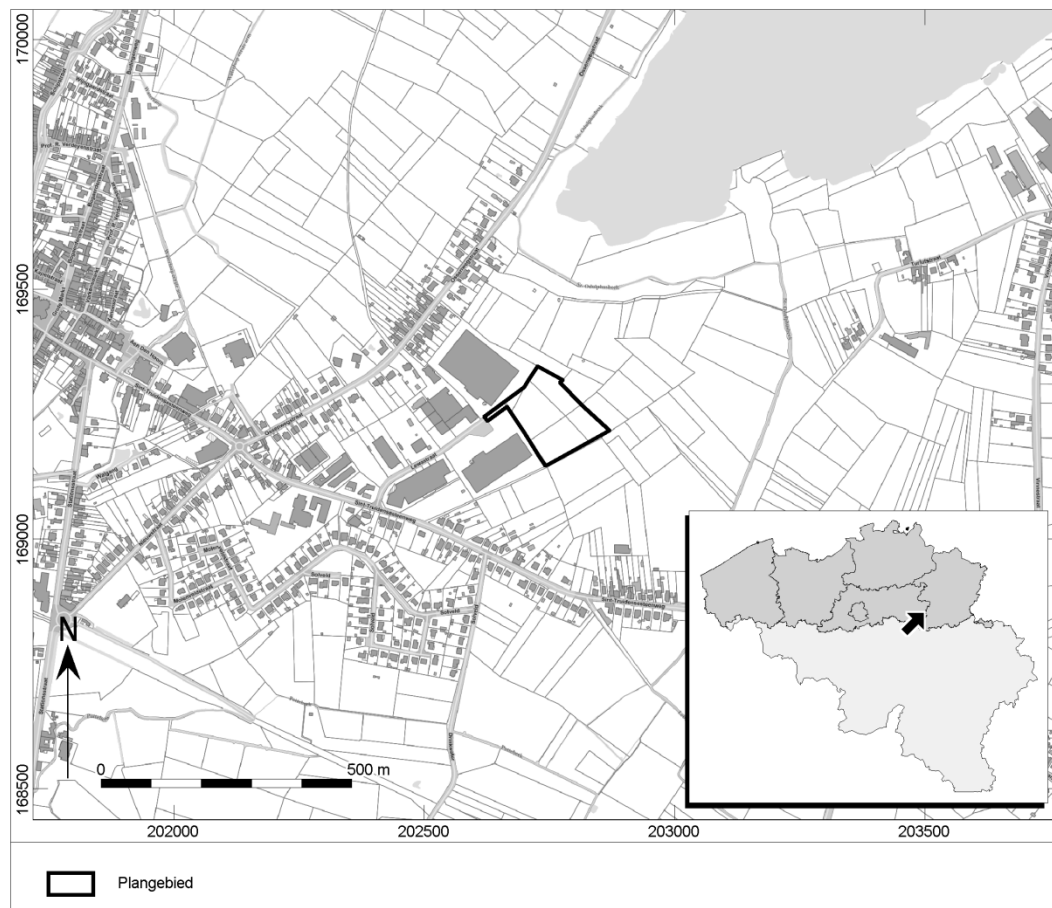
Jessica Siemons

Autorisatie:

X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2015/00094)

1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in juli – november 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie bedrijventerrein Lewa ter hoogte van de Lewastraat in Zoutleeuw (afb. 1 en 2). De archeologienota bestond uit een bureauonderzoek, een veldkartering, een prospectie met een metaaldetector en een landschappelijk bodemonderzoek (prospectie zonder ingreep in de bodem). Het is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen aanleg van een wegdek en riolering en in een latere fase een verkaveling. Het archeologische onderzoek in de vorm van veldkartering, metaaldetectie en een landschappelijk booronderzoek volstond niet om uitsluitend te geven over het archeologisch potentieel van het plangebied. Daarom werd op 22 januari t/m 25 januari een prospectief onderzoek met ingreep in de bodem, in de vorm van proefsleuven, uitgevoerd.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

2 Gemotiveerd advies

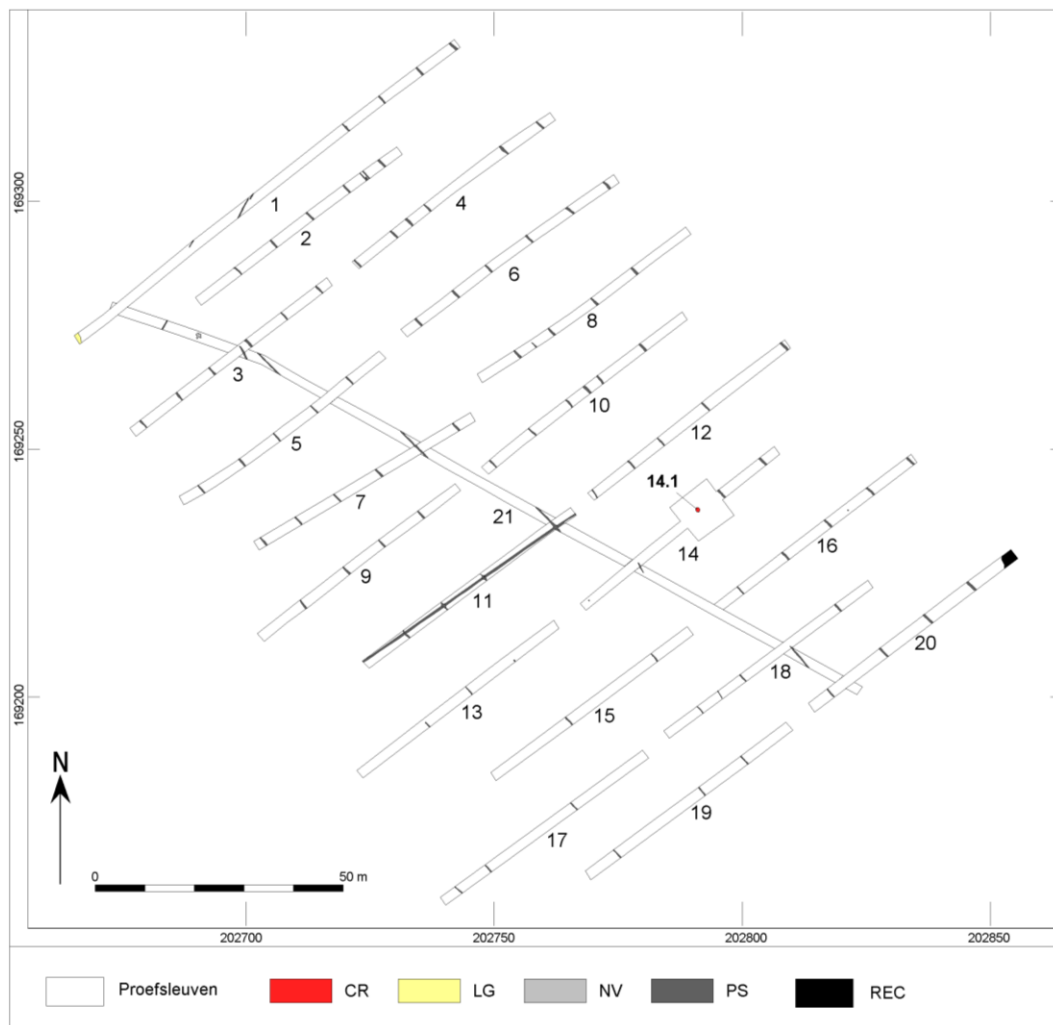
2.1 Volledigheid van het onderzoek

Voor het plangebied is in het reguliere traject een bureauonderzoek uitgevoerd, in het uitgestelde traject aangevuld met een proefsleuvenonderzoek.

2.1.1 Proefsleuvenonderzoek

Op 22 januari t/m 25 januari werd een prospectief onderzoek met ingreep in de bodem, in de vorm van proefsleuven, uitgevoerd (afb.2). Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd één spoornummer uitgedeeld. Dit spoor (14.1) werd geïnterpreteerd als een crematiegraf (CR). Enkele recente verstoringen kregen het spoornummer 999. Het meeste van deze sporen is in het veld geïnterpreteerd als ploegspoor (PS). Om eventuele andere sporen te vinden, zijn rond het crematiegraf twee kijkvensters aangelegd. In deze kijkvensters zijn geen extra sporen aangetroffen (afb.3). Nadat de kijkvensters zijn aangelegd, is het spoor

gecoupeerd (afb. 4). In het vlak waren twee vullingen te herkennen, een kem met een bruin donkergrijze kleur en een tweede grijsbruine vulling eromheen. Deze twee vullingen waren ook in de coupe te herkennen (afb. 4). Tijdens het onderzoek van het spoor is een monster genomen uit vulling 1 waarin spikkels van crematiereesten aanwezig waren. De pot is na het fotograferen en het tekenen op schaal 1:10 in zijn geheel ingezameld. Aan de hand van de kleur van het spoor en het aardewerk kan het spoor gedateerd worden in de Metaaltijden, specifiek de IJzertijd.

Afb. 2. Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 2 vondsten aangetroffen. De vondsten zijn afkomstig uit spoor 14.1, het crematiegraf. De aardewerk fragmenten zijn aangetroffen tijdens het aanleg van het vlak en bij het couperen van het spoor. De metalen ring is tijdens het wassen van de crematiereesten aangetroffen. De twintig scherven zijn afkomstig uit een crematiegraf. Een losse scherf heeft op de brandstapel gelegen en is daarna in het graf terecht gekomen. De overige scherven zijn afkomstig van een pot, van vormtype 21, die in het graf bijgezet is. Deze pot is niet als omgebruikt. Op basis van de vorm kan deze pot, en daarmee het graf, in de tweede helft van de Vroege IJzertijd gedateerd worden. Het metalen artefact betreft een vrij dikke ring of beter kraal met een buitendiameter van 17 mm en een opening van 8 mm. De kraal is 5 mm dik en is aan de buitenzijde halfrond in doorsnede. Helaas dateert een dergelijke ring nauwelijks, hiervoor ontbreken daterende kenmerken als versieringen bijvoorbeeld. Dergelijke kralen worden vanaf de Bronstijd al gevonden, meestal in graven.

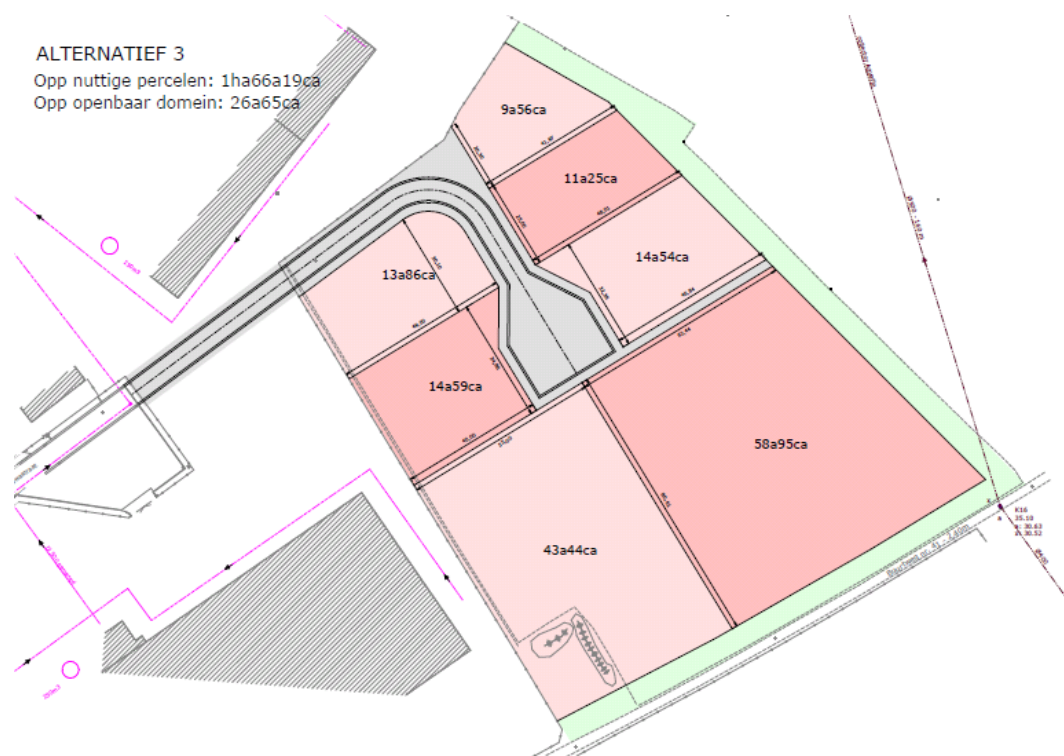
Afb. 3. Vlakfoto van de kijkvensters in werkput 14. In het midden ligt spoor 14.1.

Afb. 4. Coupefoto van spoor 14.1.

2.2 Impactbepaling

De toekomstige werkzaamheden zullen betrekking hebben op het aanleggen van het wegdek. Dit is de grijze zone op afb. 5. Het wegdek zal 61 cm –mv gaan en circa 6 m breed zijn. Naast het wegdek zullen er watergreppels worden aangelegd. Deze zullen circa dezelfde bodemverstoring hebben als het wegdek. Onder het wegdek zal ook nog een RWA- en een DWA-riolering worden aangelegd. De RWA-riolering heeft een diameterdoorsnede van 500 mm en de DWA-riolering heeft een diameterdoorsnede van 250 mm. Onbekend is momenteel nog hoe diep deze zullen komen. De roze zones op afb. 5 hebben betrekking op kavels die nog verkocht dienen te worden. In een later stadium zal het gebied verkaveld worden. Het gevolg van deze werken is dat de archeologische sporen zullen aangetast worden door de bouwwerkzaamheden.

Afb. 5. Geplande werken.

2.3 Potentieel tot kennisvermeerdering

Vervolgonderzoek in het plangebied biedt geen potentieel tot kennisvermeerdering. Het aangetroffen spoor betreft een geïsoleerd crematiegraf die tijdens het onderzoek voldoende onderzocht is. Vondstmateriaal aangetroffen in het crematiegraf dateren de vindplaats in de tweede helft van de Vroege IJzertijd. Er werden geen nederzettingssporen of andere funeraire sporen uit dezelfde of andere periodes aangetroffen. Er is geen aanleiding voor een vervolgonderzoek.

2.4 Bepaling van de maatregelen

Het bureauonderzoek toonde aan dat het projectgebied een zeker potentieel heeft op sporen en vondsten uit het verleden.¹ De CAI toont een aantal meldingen binnen een straal van 1 km rond om het projectgebied. Het gaat daarbij voornamelijk om meldingen m.b.t. een slagveld of een kampementplaats van de Spaanse troepen uit de 17de eeuw en Franse aanvalsovergraven uit de 18de eeuw. Uit het prospectief onderzoek (veldkartering, metaaldectie en landschappelijk booronderzoek) is gebleken dat de kans op vuursteen sites uit het Paleolithicum en Mesolithicum naar beneden bijgesteld kon worden. Ook aanwijzingen voor resten van een veldslag uit de 17de eeuw zijn niet aangetroffen.

¹ Van Bavel et al, 2017.

Binnen het plangebied zijn recente verstoringen, voornamelijk ploegsporen, en één natuurlijke verkleuring aangetroffen. Deze sporen waren niet relevant voor het onderzoek. Wel was spoor 14.1, het crematiegraf, relevant voor onderzoek. Het ging om een crematiegraf uit de tweede helft van de Vroege IJzertijd met bijgiften als een aardewerk pot en een bronzen ringetje. In de kijkvensters zijn geen andere sporen gevonden die tot dezelfde of andere periodes behoren. Er werden geen nederzettingssporen of andere funeraire sporen uit dezelfde of andere periodes aangetroffen. Het crematiegraf is tijdens het onderzoek voldoende onderzocht. Het potentieel tot kennisvermeerdering is dermate klein dat er geen sprake is van kenniswinst.

Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert dan ook om het plangebied vrij te geven. Daarmee vormt het prospectief onderzoek met ingreep in de bodem (in de vorm van proefsleuven) het einde van het onderzoek voor het plangebied Zoutleeuw, Lewestraat.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevallsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevallsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.